

Судова експертиза та спеціальні дослідження у світлі реформування судової системи

Олена Орлюк,

д.ю.н., професор, член-кореспондент НАПрНУ,
директор НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ

e.orliyk@ndiiv.org.ua

м. Київ, вул. Казимира Малевича, 11

Однією з базових особливостей процесу доказування у справах щодо об'єктів ІВ є:

Залучення висновків спеціальних досліджень при поданні судових позовів

Залучення висновків судово-експертних досліджень у процесі судового розгляду

Процес судового розгляду справи щодо порушення прав ІВ допускає:

Участь судових експертів у судових засіданнях

Проведення взаємних консультацій з особливо складних питань між суддями та експертами

Вимоги щодо судових експертів

- Наявність відповідної підготовки та атестації з вибраних судово-експертних спеціальностей
- Наявність значного процесуального досвіду

Експертна діяльність та його компетентність судових експертів визначаються чинним законодавством України, зокрема:

- Законом України «Про судову експертизу» № 4038-XII від 25 лютого 1994 року зі змінами та доповненнями
- Господарсько-процесуальним кодексом України № 1798-XII від 6 листопада 1991 року зі змінами
- Цивільно-процесуальним кодексом України № 1618-IV від 18 березня 2004 року зі змінами
- Кримінально-процесуальним кодексом України № 1001-05 від 28.12.1960 року зі змінами
- Кодексом адміністративного судочинства № 2747-IV від 6 липня 2005 року зі змінами

Експертна діяльність та його компетентність судових експертів визначаються чинним законодавством України, зокрема:

- Інструкцією Міністерства юстиції України «Про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень», затвердженою наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (зі змінами)
- Інструкцією Міністерства юстиції України «Про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах», затвердженою наказом Міністерства юстиції України від 12.12.2011 № 3505/5 (зі змінами)

Практика проведення судово-експертних досліджень поза межами державних спеціалізованих експертних установ

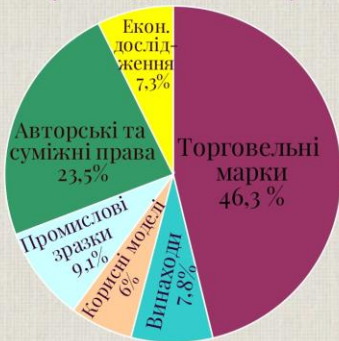

Інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України

Судово-експертна діяльність Інституту з 2006 по 2015 роки

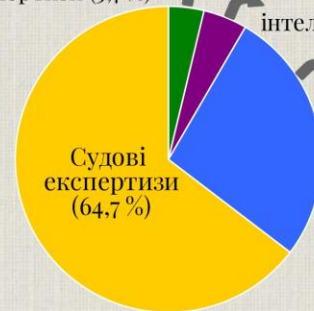
Проведено близько 400 експертних досліджень (по видах об'єктів)

Науково-правові експертизи (3,7 %)

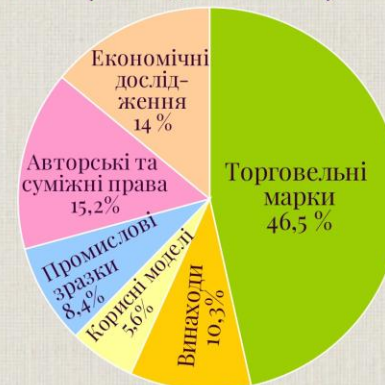
Оцінка прав на об'єкти інтелектуальної власності (4,6 %)

Експертні дослідження (27 %)

Експертами Інституту випущено близько 1500 Висновків (по видах експертної діяльності)

Проведено близько 950 судових експертиз (по видах об'єктів)

вул. Казимира Малевича, 11, корп. 4, 13 поверх
м. Київ-150, 03680 МСП, Україна
тел. (+38 044) 200-08-76
E-mail: letter@i.kiev.ua

Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII набирає чинності з 30.09.2016 р.

Не вирішує однозначно питання щодо
можливості залучення до його
роботи суддів з технічною освітою.

Стаття 33 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначає вимоги щодо судді вищого спеціалізованого суду:

- Суддею Вищого суду з питань інтелектуальної власності може бути особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді,
- за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя у Вищому суді з питань інтелектуальної власності,
- а також відповідає одній із наступних вимог:

Стаття 33 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначає вимоги щодо судді вищого спеціалізованого суду:

- 1) має стаж роботи на посаді судді не менше трьох років;
- 2) має досвід професійної діяльності представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного) щонайменше п'ять років;
- 3) має досвід професійної діяльності адвоката щодо здійснення представництва в суді у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності щонайменше п'ять років;
- 4) має сукупний стаж (досвід) роботи (професійної діяльності) відповідно до вимог, визначених пунктами 1-3 цієї частини, щонайменше п'ять років.

У більшості патентних судів до їх складу поряд із юристами включаються технічно обізнані судді.

- Наявність вищої професійної освіти за однією зі спеціальностей технічного або природничо-наукового напрямку
- Досвід роботи за своєю спеціальністю
- Знання у галузі юриспруденції, зокрема в області патентного права.

Федеральний патентний суд ФРН

- ФПС щорічно приймає на розгляд близько 4,5 тисяч нових справ
- В середньому близько 3,5 тис. справ з них призводять до нових судових розглядів (позови та апеляції), інші не вимагають судового розгляду
- Кількість завершених справ у цілому відповідає кількості нових надходжень

Штат ФПС ФРН

- Близько 140 суддів, які працюють у 29 судових складах. Такий склад дозволяє відносити Патентний суд до числа найбільш великих федеральних судів Німеччини
- До складу його сенатів, які розглядають питання правової охорони технічних рішень, входять не лише юристи, але й так звані «патентознавці», що мають, як і члени сенату з юридичною освітою, статус судді
- Якщо чисельний склад суддів ФПС на дату його створення складав 133 судді, з яких 90 суддів були не юристами, то пізніше їх кількість збільшилася до 141, з яких 62 судді – юристи та 79 суддів – не юристів

Єдиний патентний суд ЄС

- Суд першої інстанції
(Париж, секції в Лондоні та Мюнхені)

Місцеві та регіональні підрозділи

- Апеляційний суд (Люксембург)

- Реєстр

Панель Апеляційного суду працює у багатонаціональному складі 5 суддів

- 3 юридично кваліфікованих суддів , які є громадянами різних договірних держав-членів
- 2 технічно кваліфікованих судді із кваліфікацією та досвідом у галузі технології. Призначаються Головою Апеляційного суду з пулу суддів

Наслідки використання професійних технічних знань

- Судді є досвідченими фахівцями у своїх галузях техніки
- У суду при винесенні рішень, як правило, немає необхідності залучати експертів зі сторони
- Це дозволяє скоротити витрати на провадження по справі
- Взаємодія суддів-юристів і суддів-патентознавців забезпечує винесення особливо якісних рішень патентним судом